

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. augusta 2022 domáhajú vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2 a 3, čl. 20 ods. 1, čl. 21 ods. 1, 2 a 3, čl. 22 ods. 1 a 2, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 7 ods. 1, čl. 10 ods. 2 a 3, čl. 11 ods. 1, čl. 12 ods. 1, 2 a 3, čl. 13, čl. 26 ods. 1, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) príkazom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, odboru Bratislava, 3. oddelenia vyšetrovania (ďalej len „národná kriminálna agentúra“) na prehliadku iných priestorov a pozemkov č. p. PPZ-NKA-OBA-2022/837-010-V z 23. júla 2022 vydaným so súhlasom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „špeciálna prokuratúra“) udeleným 9. augusta 2022 a uznesením pod ČVS: PPZ-41/NKA-BA3-2022 z 12. augusta 2022; príkazom špeciálnej prokuratúry č. k. V GO-V-544/2022/1000-2 z 20. júla 2022 na uchovanie, vydanie a odňatie počítačových údajov; odňatím kópie uložených počítačových údajov národnou kriminálnou agentúrou 17. augusta 2022 so súhlasom špeciálnej prokuratúry a ich odovzdaním na znalecké dokazovanie Ing. Romanovi Fundárekovi (ďalej len „súdny znalec“) a prehliadkou iných priestorov a pozemkov vykonanou 16. a 17. augusta 2022 v priestoroch advokátskej kancelárie [REDAKOVANÉ].

Sťažovatelia navrhujú napadnuté príkazy zrušiť, zakázať národnej kriminálnej agentúre, špeciálnej prokuratúre a súdnemu znalcovi pokračovať v porušovaní ich základných práv podľa ústavy a listiny a práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu a prikázať vydať späť odňaté kópie počítačových údajov (kópie pevného disku) a tieto zničiť a rovnako zničiť aj akékoľvek záznamy, listiny, dokumenty, údaje či dáta získané či zaznamenané alebo akoukoľvek formou extrahované z kópie pevného disku. Zároveň sa domáhajú priznania im primeraného finančného zadosťučinenia.

2. V rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti sťažovatelia požadujú rozhodnúť o dočasnom opatrení, ktorým by ústavný súd zakázal národnej kriminálnej agentúre, špeciálnej prokuratúre a súdnemu znalcovi pokračovať v porušovaní nimi označených základných práv podľa ústavy a listiny a práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu o ich ústavnej sťažnosti vo veci samej.

3. Návrh na rozhodnutie o dočasnom opatrení sťažovatelia odôvodnili tým, že im reálne hrozí závažná ujma v prípade, ak by došlo k výkonu (ďalšej realizácii napádaných príkazov), a to najmä vo forme znaleckej činnosti súdnym znalcom vo vzťahu k zaistenému počítačovému pevnému disku zo servera sťažovateľov a advokátskej kancelárie, pričom „v hre“ je ochrana advokátskeho tajomstva klientov, ako aj ochrana súkromia sťažovateľov a súčasne aj zamedzenie pozeraniu klientskych spisov oboch sťažovateľov z čias, keď vykonávali advokáciu ako fyzické osoby.

4. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a ostatného spisového materiálu vyplýva, že sťažovatelia v rozhodnom čase boli spoločníkmi a konateľmi [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „advokátska kancelária“), prostredníctvom ktorej vykonávali advokáciu a do podania ústavnej sťažnosti neboli stranou trestného konania (obvinení), v rámci ktorého boli realizované postupy a rozhodnutia, v súvislosti s ktorými podali ústavnú sťažnosť.

5. Ústavnou sťažnosťou dotknutým trestným konaním je konanie vedené národnou kriminálnou agentúrou pod ČVS: PPZ-41/NKA-BA3-2022, v ktorom bolo 10. marca 2022 podľa § 199 ods. 1 a 2 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie pre pokračovací prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného poriadku. Vyšetrovateľ národnej kriminálnej agentúry (ďalej len „vyšetrovateľ“) vydal 23. júla 2022 pod č. p. PPZ-NKA-OBA-2022/837-010-V so súhlasom špeciálnej prokuratúry udeleným 9. augusta 2022 príkaz na prehliadku iných priestorov a pozemkov, ktorá bola 16. a 17. augusta 2022 vykonaná v priestoroch sídla advokátskej kancelárie. Pri tomto úkone trestného konania bol vyšetrovateľom na základe predchádzajúceho príkazu špeciálnej prokuratúry č. k. V GO-V-544/2022/1000-2 z 20. júla 2022 vydaného podľa § 91 ods. 1 písm. b) a e) Trestného poriadku na uchovanie, vydanie a odňatie počítačových údajov okrem iného zaistený (počítačový) HDD disk č. 24252Tx2, ktorý bol následne odovzdaný súdnemu znalcovi pribratému do konania uznesením vyšetrovateľa pod ČVS: PPZ-41/NKA-BA3-2022 z 12. augusta 2022 na účel znaleckého dokazovania.

6. Vyšetrovateľ uznesením zo 16. augusta 2022 v danej trestnej veci podľa § 199 ods. 1 a 2 Trestného poriadku začal trestné stíhanie a súčasne podľa § 206 ods. 1 a 4 Trestného poriadku vzniesol obvinenie [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a právnickej osobe [REDAKOVANÉ] ([REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]) pre pokračovací prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona.

II.

Argumentácia sťažovateľov

7. V ústavnej sťažnosti sťažovatelia predovšetkým tvrdia, že národná kriminálna agentúra na základe príkazu vyšetrovateľa z 23. júla 2022 vykonala úkon formálne označený ako prehliadka iných priestorov a pozemkov, avšak v skutočnosti išlo o domovú prehliadku podľa § 99 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 100 ods. 1 Trestného poriadku, a to v priestore, ktorý je obydlím (priestorom určeným na bývanie), hoci na to nebol zákonným sudcom na základe návrhu príslušného prokurátora vydaný potrebný a zákonom vyžadovaný príkaz na domovú prehliadku v zmysle § 100 ods. 1 Trestného poriadku. Vykonanie domovej prehliadky v priestoroch advokátskej kancelárie sídliacej v rodinnom dome v prípade absencie príkazu príslušného zákonného sudcu možno podľa sťažovateľov bez potreby hlbšej argumentácie označiť za ústavne nesúladný a v materiálnom právnom štáte z ústavnoprávneho a zo zákonného hľadiska netolerovateľný (protiprávny) zásah do základných práv a slobôd dotknutých osôb (sťažovateľov), ktorý nemá právny základ, teda nespĺňa ústavné kritérium legality ospravedlniteľných (ústavne súladných) zásahov do základných práv a slobôd.

8. Národná kriminálna agentúra a špeciálna prokuratúra podľa názoru sťažovateľov konali absolútne mimo rozsah a spôsob výkonu ich právomoci, ktorú im zveruje zákon, teda konali *ultra vires*, keďže si prisvojili právomoc, ktorá im nepatrí. Táto právomoc (nariadenie domovej prehliadky v rodinnom dome) patrí výlučne predsedovi senátu alebo sudcovi pre prípravné konanie.

9. Sťažovatelia upresnili, že objekt, ktorého sa týkal príkaz na prehliadku iných priestorov a kde došlo k výkonu prehliadky, je v zmysle právneho poriadku Slovenskej republiky bytovou budovou, konkrétne rodinným domom, čo na účely Trestného poriadku znamená, že ide o priestor slúžiaci predovšetkým na bývanie, pričom v takomto priestore možno vykonať len domovú prehliadku.

10. Opierajúc sa o závery nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 386/2014 z 29. septembra 2016, sťažovatelia tvrdia, že otázku, či v danom prípade išlo o bytové alebo nebytové priestory (od čoho následne závisela nevyhnutnosť vydania príkazu na domovú prehliadku alebo prehliadku iných priestorov a pozemkov), bolo potrebné ustáliť v súlade s ustanoveniami zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“), z ktorých v konečnom dôsledku pre potreby trestného konania vyplýva, že byt (jeho časť), ktorý sa síce buď *de facto*, alebo na základe zmluvy o nájme používa na iný, nebytový účel bez toho, aby bolo rozhodnuté o zmene v užívaní stavby podľa § 85 stavebného zákona, sa i naďalej považuje za byt.

11. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti zvýraznili záver ústavného súdu v označenom náleze, že pre určenie, či konkrétny priestor je bytom, alebo nebytovým priestorom, majú orgány činné v trestnom konaní vychádzať v prvom rade z objektívneho práva reglementujúceho otázku účelového určenia konkrétneho priestoru a zo štátom určených evidencií (kataster nehnuteľností), podľa ktorých je možné zistiť, či konkrétny priestor je určený na bývanie alebo nie, a taktiež z vedomostí o existencii či neexistencii rozhodnutí príslušného stavebného úradu o zmene účelového určenia nehnuteľnosti.

12. Aplikujúci príslušnú judikatúru ústavného súdu na namietaný postup vyšetrovateľa spočívajúci v tom, že vydal príkaz na prehliadku iných priestorov na objekt, ktorý je podľa (oficiálneho označenia) katastra nehnuteľností rodinným domom (priestorom určeným na bývanie), a v tom, že vykonal prehliadku iných priestorov v takomto objekte bez toho, aby príkaz na domovú prehliadku podľa § 100 ods. 1 Trestného poriadku vydal sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora, je podľa sťažovateľov možné konštatovať, že tak príkaz na prehliadku iných priestorov, ako aj samotná prehliadka sú absolútne nezákonné a ústavne nesúladne.

13. Vyšetrovateľovi pritom bolo známe, že v dotknutom rodinnom dome majú trvalý pobyt dve osoby, teda že predmetná nehnuteľnosť slúži a je určená na bývanie. Ani faktické užívanie na iný účel (ani čiastočné) neoprávňuje orgány činné v trestnom konaní a súd, aby si v rámci vlastnej úvahy „preklasifikovali“ obydlie na nebytový priestor a naopak, preto nie je možné nikdy zameniť domovú prehliadku s prehliadkou iných priestorov na základe predpokladaného faktického spôsobu užívania dotknutej nehnuteľnosti, ale vždy platí údaj o druhu nehnuteľnosti uvedený v katastri okrem prípadu, ak by existovalo rozhodnutie príslušného stavebného úradu o zmene užívania stavby.

14. O tom, že prehliadku advokátskej kancelárie bolo možné realizovať zákonným spôsobom výlučne iba ako domovú prehliadku na základe príkazu zákonného sudcu vydaného na návrh

prokurátora, v prvom rade svedčí aj to, že špeciálna prokuratúra na podnet národnej kriminálnej agentúry podala sudkyňi Špecializovaného trestného súdu pre prípravné konanie (ďalej len „sudkyňa“) návrh na vydanie príkazu na vykonanie domovej prehliadky podľa § 100 ods. 1 Trestného poriadku, ktorému však sudkyňa 21. júla 2022 v konaní vedenom pod sp. zn. 4Ntt-62/2022-950-V-ŠTS-PK nevyhovela, pretože zo skutočností vyplývajúcich zo spisu zistila, že predmetná nehnuteľnosť vo vymedzenej časti priestorov neslúžila na bývanie ani rekreáciu vlastníka ani žiadnej inej súkromnej osoby, ale sa v nej nachádzajú administratívne priestory advokátskej kancelárie. Tento názor sudkyne podľa sťažovateľov neospravedľuje a nekonvaliduje nezákonné vykonanie domovej prehliadky, pretože je v príkrom rozpore s objektívnou realitou, ako aj v príkrom rozpore s ustálenou judikatúrou ústavného súdu, ako aj v rozpore s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Odôvodnenie listu sudkyne podľa ich presvedčenia nelegalizuje nezákonný a neústavný postup národnej kriminálnej agentúry a špeciálnej prokuratúry.

15. V ďalšom sťažovatelia namietajú, že pri prehliadke iných priestorov bol národnou kriminálnou agentúrou zaistený počítačový disk používaný ako server advokátskej kancelárie, ktorý obsahoval klientske dáta chránené „*advokátskym tajomstvom*“, a to aj z čias pred vznikom advokátskej kancelárie (keď sťažovatelia vykonávali advokáciu samostatne). Na tomto disku boli uložené aj súkromné dáta, napríklad zdravotná dokumentácia, súkromná korešpondencia či obrazové, zvukové a obrazovo-zvukové záznamy osobnej povahy oboch sťažovateľov.

16. V advokátskej kancelárii sa nachádzali tiež civilné sporové spisy, ako aj spisy trestných vecí klientov, ktorých sťažovateľ v 1. rade (teda nie advokátska kancelária) obhajuje a voči ktorým má povinnosť chrániť „*advokátske tajomstvo*“, do ktorých ale bolo počas prehliadky nahliadané, čím sa advokátske tajomstvo porušilo.

17. Príkaz na prehliadku iných priestorov, ako ani príkaz na uchovanie počítačových údajov podľa sťažovateľov neboli vydané proti nim, a to ani ako fyzickej osobe a ani ako advokátovi fyzickej osobe, preto prehliadka iných priestorov a pozemkov bola vykonaná protiprávne, v rozpore s princípom legality, legitimacy a proporcionality a bez akéhokoľvek zákonného právneho titulu, preto ústavne non-konformne a v súvislosti s odňatím kópie počítačového disku bola porušená povinnosť mlčanlivosti voči ich klientom, ktorých zastupujú v trestnom konaní, ako aj voči klientom, ktorých zastupovali ešte z čias, keď vykonávali advokáciu ako fyzické osoby, čím došlo k hrubému a flagrantnému porušeniu ich základných práv a slobôd. Zároveň národná kriminálna agentúra (jej pracovníci) nahliadala do súkromných zdravotných záznamov sťažovateľov, čím takisto *de iure* došlo k hrubému a flagrantnému porušeniu ich základných práv a slobôd.

18. Špeciálna prokuratúra udelením súhlasu s príkazom na prehliadku iných priestorov a pozemkov a vydaním príkazu na uchovanie, vydanie a odňatie počítačových údajov a nevykonávaním dozoru nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní pri realizácii oboch príkazov, ako aj súdny znalec tým, že prevzal počítačový disk (zo servera) obsahujúci aj klientske dáta sťažovateľov z obdobia pred začatím advokácie ako právnickej osoby, porušili na úkor sťažovateľov ich základné práva a slobody.

19. Sťažovatelia sú toho názoru, že výkonom prehliadky priamo vo vzťahu k nim išlo o flagrantné a totálne zneužitie a porušenie ochrany advokátskeho tajomstva, ktoré sa absolútne vymyká ústavnoprávnym kritériám legality, legitimacy a proporcionality zásahov do základných práv

a slobôd. Prehliadka bola realizovaná ústavne nesúladne, keďže orgány činné v trestnom konaní vôbec nebrali na zreteľ, že v prehľadávanom rodinnom dome sa vykonáva advokácia viacerými advokátmi, hoci bolo ústavnou povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní pri každej jednej listine zvlášť zohľadňovať jej povahu a potrebu ochrany advokátskeho tajomstva. Orgány činné v trestnom konaní nemohli vykonať prehliadku tak, že napriek nesúhlasu sťažovateľov a námietkam zástupcu Slovenskej advokátskej komory nazreli do všetkých listín nachádzajúcich sa prehľadávanom rodinnom dome, hoci išlo o advokátske listiny iných klientov a dokonca aj o listiny iných advokátov, čoho sa vyšetřovaná trestná vec absolútne netýka. Ochrana advokátskeho tajomstva bola pri prehliadke čisto iluzórna.

20. Príkaz na prehliadku iných priestorov a samotná realizácia prehliadky podľa sťažovateľov nemôžu a ani neobstoja v teste ústavnosti. Okrem neexistencie zákonného príkazu je nutné vziať na zreteľ aj nedostatok súdnej kontroly. Z povahy veci je v zmysle judikatúry ESLP vylúčené, aby prehliadku advokátskej kancelárie priamo nariadil orgán činný v trestnom konaní (vyšetřovateľ/prokurátor). Úplne tu absentuje akákoľvek súdna kontrola, ktorá by garantovala ochranu advokátskeho tajomstva, keďže národná kriminálna agentúra a špeciálna prokuratúra sú tu samotní vykonávatelia a realizátori prehliadky a tí, ktorú ju nariadili a dali na jej vykonanie súhlas. Prehliadka advokátskej kancelárie v plnej kompetencii orgánov činných v trestnom konaní bez ingerencie neustranného sudcu je podľa sťažovateľov neadekvátnym prostriedkom excesívne zasahujúcim do základných práv a slobôd bez akejkoľvek ochrany advokátskeho tajomstva, čo v prípade absencie súdnej kontroly nemožno stotožniť so žiadnym verejným záujmom.

21. Podrobujúci príkaz vyšetřovateľa na výkon prehliadky testu ústavnosti, sťažovatelia uvádzajú, že nariadenie (príkaz) a vykonanie prehliadky iných priestorov a pozemkov nespĺňa podmienky legality a proporcionality.

22. Už len zo samotného uznesenia o vznesení obvinenia podľa názoru sťažovateľov vyplýva, že vo veci bol nasadený a použitý agent, a to minimálne od 7. marca 2022, a súčasne 2. marca 2022 sudca pre prípravné konanie vydal príkaz pod č. k. 3Ntt-1 9/2022- 288-V-ŠTS-PK na vyhotovovanie obrazových, zvukových a obrazovo-zvukových záznamov s využitím informačno-technických prostriedkov a zároveň prebiehalo sledovanie a odpočúvanie. Agent 10. marca 2022 vydal sumu 1 000 eur (údajný úplatok), ako aj rôzne listinné dôkazy orgánom činným v trestnom konaní a 11. júla 2022 vydal sumu 2 500 eur (údajný úplatok), ako aj rôzne listinné dôkazy orgánom činným v trestnom konaní, preto sú sťažovatelia toho názoru, že orgány činné v trestnom konaní mali s poukazom na proporcionality voliť na objasnenie vyšetřovanej trestnej veci miernejšie a menej právne invazívne dôkazné prostriedky, ktorými by nebolo zasiahnuté do základných práv a slobôd sťažovateľov. Za vhodné považovali upozorniť, že osoba spolupracujúca s orgánmi činnými v trestnom konaní nebola nikdy vypočutá ani ako agent a ani ako svedok, preto sa v tejto situácii, keď sa orgány činné v trestnom konaní „*neunúvali*“ vypočúť túto spolupracujúcu osobu a navyše mali k dispozícii početné hmotné dôkazy (vydané bankovky a listiny) a disponovali výstupmi z informačno-technických prostriedkov a sledovania, nebolo podľa ich názoru nevyhnutné vydať príkaz na prehliadku iných priestorov a vykonať ju spôsobom, ako bola v skutočnosti realizovaná.

23. Vyšetřovateľ zaistil HDD disk č. 24252Tx2, ktorý krátkou cestou odovzdal priamo súdnemu znalcovi, ktorý tento disk odniesol na znalecké skúmanie mimo priestorov advokátskej kancelárie, hoci sa znalec jasne a zreteľne vyjadril, že hľadané dáta by bolo možné vyselektovať priamo

na mieste za účasti zástupcu Slovenskej advokátskej komory. Zápisnica o prehliadke obsahuje jasné stanovisko znalca o technickej realizovateľnosti takéhoto bezpečného a správneho postupu, keď by sa podľa kľúčových slov mohli vyselektovať hľadané dáta od dát klientov, ktoré s vyšetrovanou trestnou vecou vôbec nesúvisia, pričom dáta chránené advokátskym tajomstvom by tak „neopustili“ priestory advokátskej kancelárie, no tento postup bol vyšetrovateľom svojvoľne odmietnutý.

24. Vyšetrovateľ teda zvolil pre účely získania počítačových údajov prostriedok – zaistenie samotného počítačového vybavenia (odňatia veci), ktorý je potrebné považovať za nelegálny a takisto ústavne a zákonne neproporcionálny, keďže nezabezpečil filtráciu dát nesúvisiacich s vyšetrovanou trestnou vecou a navyše nebolo nevyhnutné, aby predmetný harddisk bol zaistený a odovzdaný súdnemu znalcovi na skúmanie mimo priestorov advokátskej kancelárie bez prítomnosti sťažovateľov a bez prítomnosti zástupcu Slovenskej advokátskej komory.

25. Príkazu na prehliadku iných priestorov a príkazu na uchovanie počítačových údajov sťažovateľa vytykajú nedostatok náležitého a preskúmateľného odôvodnenia, ktorým by bolo preukázané, že boli dodržané všetky ústavné kritériá predmetných zásahov do ich základných práv a slobôd (legitimita, legalita a proporcionalita) zohľadňujúce všetky individuálne okolnosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

26. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základných práv podľa čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2 a 3, čl. 20 ods. 1, čl. 21 ods. 1, 2 a 3, čl. 22 ods. 1 a 2, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 7 ods. 1, čl. 10 ods. 2 a 3, čl. 11 ods. 1, čl. 12 ods. 1, 2 a 3, čl. 13, čl. 26 ods. 1, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu príkazom národnej kriminálnej agentúry na prehliadku iných priestorov a pozemkov č. p. PPZ-NKA-OBA-2022/837-010-V z 23. júla 2022 vydaným so súhlasom špeciálnej prokuratúry udeleným 9. augusta 2022 a uznesením ČVS: PPZ-41/NKA-BA3-2022 z 12. augusta 2022; príkazom špeciálnej prokuratúry č. k. V GO-V-544/2022/1000-2 z 20. júla 2022 na uchovanie, vydanie a odňatie počítačových údajov; odňatím kópie uložených počítačových údajov národnou kriminálnou agentúrou 17. augusta 2022 so súhlasom špeciálnej prokuratúry a ich odovzdaním na znalecké dokazovanie súdnemu znalcovi; a prehliadkou iných priestorov a pozemkov vykonanou 16. a 17. augusta 2022 v priestoroch advokátskej kancelárie.

27. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou pripomína, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde

k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňujúce a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

28. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu reflektujúcej judikatúru ESLP v tejto oblasti vyplýva, že sťažovatelia ako osoby vykonávajúce advokáciu v priestoroch, na ktoré sa vzťahoval príkaz vyšetrovateľa národnej kriminálnej agentúry na prehliadku iných priestorov a pozemkov, a ako osoby dotknuté jej výkonom sú v tejto súvislosti oprávnení profitovať z garancií čl. 8 ods. 1 dohovoru a čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy a rovnako tak v tejto súvislosti požívajú ochranu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a v spojení s nimi v okolnostiach danej veci (zaistenie veci pri výkone prehliadky) sa môžu domáhať ochrany práv zaručených v čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu (základné právo vlastniť majetok), ako aj práva podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a čl. 26 ods. 1 listiny (právo podnikat'). Inak povedané, označené články sa *ratione materiae* vzťahujú na nariadenie a výkon prehliadky iných priestorov a pozemkov a na s tým súvisiace zaistenie vecí dôležitých pre trestné konanie.

III.1. K namietanému porušeniu práv príkazom národnej kriminálnej agentúry na vykonanie prehliadky iných priestorov a pozemkov z 23. júla 2022, súhlasom špeciálnej prokuratúry s prehliadkou iných priestorov a pozemkov z 9. augusta 2022, príkazom špeciálnej prokuratúry na uchovanie, vydanie a odňatie počítačových údajov z 20. júla 2022 a vykonaním prehliadky iných priestorov a pozemkov 16. a 17. augusta 2022 a zaistením kópie disku

29. Stíhanie trestných činov a spravodlivé potrestanie ich páchatel'ov je ústavne aprobovatelným verejným záujmom, ktorého podstatou je prenesenie zodpovednosti za postihovanie najzávažnejších porušení základných práv a slobôd fyzickými a právnickými osobami na štát. Ak umožňuje trestné právo realizáciu verejného záujmu na stíhaní trestnej činnosti pomocou nástrojov obmedzujúcich súkromie jednotlivca, potom ich použitie musí rešpektovať ústavnoprávne limity, lebo invazívne prostriedky so sebou nesú vážne obmedzenie základných práv a slobôd jednotlivca. K obmedzeniu súkromia tak môže zo strany verejnej moci dôjsť len celkom výnimočne a len vtedy, ak je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné, a účel sledovaný verejným záujmom nemožno dosiahnuť inak a zásah je primeraný (I. ÚS 98/2017).

30. Uvedené závery možno použiť aj na vykonanie prehliadky iných priestorov a pozemkov v zmysle § 101 ods. 1 Trestného poriadku, lebo pred nesprávnymi zásahmi zo strany verejnej moci sú v zmysle čl. 8 dohovoru či čl. 19 ústavy chránené tiež priestory súkromného sídla spoločnosti slúžiace na výkon pracovnej či podnikateľskej činnosti [pozri rozhodnutie ESLP vo veci Delta Pekárne, a. s., v. Česká republika z 2. 10. 2014, č. 97/2011, alebo vo veci Sociéte Colas Est v. Francúzsko zo 16. 4. 2002 ap]. Orgány činné v trestnom konaní sú povinné postupovať tak, aby do práva na súkromie osôb nezasahovali viac a neprimerane dlhšie, ako to je nevyhnutné v právnom štáte. Proporcionalitu zásahu treba hodnotiť s ohľadom na okolnosti každého prípadu a hodnotiace kritérium zahŕňa napr. povahu a závažnosť trestného činu, v súvislosti s objasňovaním ktorého bola vykonaná prehliadka, okolnosti, za ktorých bol príkaz na prehliadku vydaný,

existenciu dôvodného podozrenia, že čin bol spáchaný, dostupnosť iných prostriedkov a dôkazov či rozsah možných dopadov na povesť osoby dotknutej príkazom na vykonanie prehliadky.

31. Sťažovatelia v prerokováanej veci žiadnym relevantným spôsobom nespochybňujú samotné vedenie trestného stíhania pre pokračovací prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 a ods. 2 písm. b) Trestného zákona, pre ktorý bolo vyšetrovateľom začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie uzneseniami pod ČVS: PPZ-41/NKA-BA3-2022 z 10. marca 2022 a zo 16. augusta 2022.

32. V súvislosti s týmto trestným konaním bola 16. a 17. augusta 2022 vykonaná príkazom vyšetrovateľa z 23. júla 2022 nariadená a prokurátorom špeciálnej prokuratúry 9. augusta 2022 schválená (odsúhlasená) prehliadka iných priestorov a pozemkov, v ktorých sídli advokátska kancelária, prostredníctvom ktorej sťažovatelia vykonávajú advokátsku činnosť a okrem iných sú jej konateľmi. Počas prehliadky došlo k zaisteniu viacerých, v zápisnici o vykonaní tohto úkonu uvedených vecí.

33. Ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje základné procesné právo každého na „stanovený postup“ (alebo tiež na spravodlivý proces) vo všetkých prípadoch, keď nejaký orgán verejnej moci, či už nezávislý a nestranný súd, alebo „iný orgán“ rozhoduje o jeho subjektívnom práve. V súlade s ústavnou výhradou zákona podľa čl. 46 ods. 4 ústavy, ako i ústavným princípom zákonnosti podľa čl. 2 ods. 2 ústavy potom musí tento postup v podrobnostiach upraviť „zákon“. Možno tak uzavrieť, že čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy zaručuje základné procesné právo na konanie, lebo zákonom ustanovený postup pri rozhodovaní orgánov verejnej moci o právach osôb je práve konanie v príslušnej inštitucionalizovanej podobe.

34. Z hľadiska metodologického pri sťažnostiach týkajúcich sa namietaného porušenia čl. 8 dohovoru (obdobne aj čl. 19 ústavy) po uznaní, že ide o vec spadajúcu do pôsobnosti označeného článku, EŠLP, ktorého judikatúru ústavný súd štandardne pri svojej rozhodovacej činnosti zohľadňuje, presúva svoju pozornosť na skúmanie ospravedlniteľnosti takéhoto zásahu z pohľadu limitov vymedzených čl. 8 dohovoru (rovnako aj čl. 19 ústavy). Ako prvé nastupuje posúdenie kritéria legality (že k zásahu došlo na základe zákona), potom legitímnosti (že k zásahu došlo pre účely niektorého zo záujmov vymedzených čl. 8 ods. 2 dohovoru) a napokon proporcionality zásahu, teda že zásah bol v demokratickej spoločnosti na dosiahnutie sledovaného cieľa nevyhnutný.

35. Legalita zásahu štátu do práva na súkromie znamená, že zásah je možný len na základe zákona, resp. platného právneho predpisu, pričom pri posudzovaní splnenia tejto podmienky sa vychádza z toho, či bola rešpektovaná dostupnosť (verejné publikovanie právneho predpisu) a predvídateľnosť zákona. V rámci podmienky predvídateľnosti zákona judikatúra EŠLP zdôrazňuje potrebu konkretizovania prostriedkov, ktorými štát disponuje pri zasahovaní do práv chránených čl. 8 dohovoru, teda kladie dôraz na kvalitu relevantnej právnej úpravy. V rozhodnutí Sallinen c. Fínsko z 27. decembra 2005 EŠLP vyslovil záver, že vnútroštátne právo musí poskytovať jednotlivcovi ochranu proti arbitrárnemu zásahu do jeho práv zaručených čl. 8 dohovoru, preto musí dostatočne jasne v pojmoch poskytovať občanovi náležitú indikáciu podľa okolností a podmienok, za akých je verejná autorita zmocnená k zásahom do jeho práva na súkromie. Z uvedeného vyplýva, že aj zásah, ktorý má svoj základ v právnej norme, môže za určitých okolností v konkrétnom prípade znamenať porušenie práv garantovaných dohovorom, resp. ústavou (pozri I. ÚS 117/07).

36. Podmienka legitímnosti vyžaduje, aby opatrenie umožňujúce zásah štátu do práva na súkromie zodpovedalo cieľu odôvodňujúcemu jeho legitimitu, ktorým môžu byť len záujmy výslovne špecifikované dohovorom, a to záujem štátu (z dôvodu ochrany národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, predchádzania nepokojov a zločinnosti), záujem spoločnosti (z dôvodu ochrany zdravia alebo morálky, zabezpečenia hospodárskeho blahobytu krajiny) a záujem jednotlivcov (z dôvodu ochrany ich práv a slobôd).

37. Kritérium proporcionality zásahu znamená dodržanie rovnováhy vo vzťahu medzi právom jednotlivca na súkromie a výberom prostriedkov, ktorými štát disponuje pri plnení legitímneho cieľa. Pri ich výbere je limitovaný tým, že zásah do práva na súkromie je možný len vtedy, keď je to nevyhnutné, a vykonať ho možno len v duchu požiadaviek kladených na demokratickú spoločnosť. V tejto súvislosti už ústavný súd judikoval, že zásah do základného práva alebo slobody musí zodpovedať naliehavej spoločenskej potrebe a musí byť primeraný sledovanému legitímnemu cieľu a zároveň pri určovaní rozsahu obmedzenia je dôležité zohľadniť aj podstatu práva, ktoré sa má obmedziť (pozri I. ÚS 13/00).

38. V rozhodnutí Peck c. Spojené kráľovstvo z 28. januára 2003 ESRP v záujme rešpektovania princípu proporcionality zdôraznil potrebu selektovať z viacerých dostupných možností pre dosiahnutie cieľa možnosť primeranú zaručujúcu potrebnú rovnováhu medzi právom jednotlivca na súkromie a záujmami štátu.

39. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti vytýkali rozhodnutiam (príkazom) a postupu orgánov činných v trestnom konaní absenciu naplnenia podmienok všetkých troch kritérií ospravedlňujúcich zásah do ich základných práv nariadením a výkonom prehliadky iných priestorov a pri nej realizovaných zaisťovacích úkonov. Ústavný súd z hľadiska takto uplatnených námietok pristúpil k preskúmaniu napadnutých rozhodnutí a postupov dotknutých orgánov verejnej moci.

40. V posudzovanom prípade zákonný podklad (odzrkadľujúci kritérium legality) na zásah do práv sťažovateľov predstavovalo § 101 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého prehliadku iných priestorov alebo prehliadku pozemku je oprávnený nariadiť predseda senátu, pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní prokurátor alebo s jeho súhlasom policajt. Príkaz musí byť vydaný písomne a musí byť odôvodnený. Doručí sa vlastníkovi alebo užívateľovi priestorov alebo pozemku, alebo jeho zamestnancovi pri prehliadke, a ak to nie je možné, najneskôr do 24 hodín po odpadnutí prekážky, ktorá bránila doručeniu. Z § 99 ods. 2 v spojení s ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že prehliadku priestorov neslúžiacich na bývanie a prehliadku pozemku, ktoré nie sú verejne prístupné, možno vykonať, ak je dôvodné podozrenie, že sa v nich nachádza vec dôležitá pre trestné konanie.

41. Za vec dôležitú pre trestné konanie sa podľa § 89 ods. 1 Trestného poriadku považuje vec, ktorá môže slúžiť na účely dokazovania [písm. a)], bola použitá na spáchanie trestného činu alebo bola určená na spáchanie trestného činu [písm. b)], alebo je výnosom z trestnej činnosti [písm. c)].

42. V aktuálnej veci príkaz vyšetrovateľa z 23. júla 2022, ktorým bola nariadená prehliadka iných priestorov a pozemkov, obsahoval presné označenie operatívno-pátracou činnosťou ustálenej nehnuteľnosti (priestorov sídla [REDAKOVANÉ]), v ktorej sa mala prehliadka vykonať, ako aj dôvody, ktoré k rozhodnutiu o potrebe jej vykonania viedli. Z príslušného realizačného návrhu operatívneho pracovníka a z dovtedy vykonaných procesných

úkonov (výsluchov; vyžiadaných listín; vyhotovených obrazových, zvukových a obrazovo-zvukových záznamov; odpočúvania a záznamu telekomunikačnej prevádzky; sledovania osôb a vecí), ktorých podstatný obsah bol v súčasťou odôvodnenia príkazu, a z ich následného vyhodnotenia vyplynulo podľa vyšetrovateľa dôvodné podozrenie z konania, ktoré bolo predmetom trestného stíhania.

43. Vyšetrovateľ uviedol, že sa v týchto priestoroch mali nachádzať veci pochádzajúce z trestnej činnosti, prípadne určené na jej spáchanie, najmä listinné dôkazy relevantné pre trestné konanie vedené národnou kriminálnou agentúrou pod ČVS: PPZ-41/NKA-BA3-2022, ktoré bližšie riadne špecifikoval [napr. kópia listu Európskej komisie z 12. novembra 2021 č. p.: INFR(2021)2168 C (2021)7466 final, tzv. infringement a na jeho obsah nadväzujúce podania, poznámky, ako aj iné listiny obsahujúce údaje odvodené z predmetnej listiny a ktoré slúžili ako podklad na ďalšie konania pred štátnymi orgánmi, spisové zložky spoločnosti [REDAKOVANÉ], písomná komunikácia s touto spoločnosťou najmä v súvislosti s tzv. infringementom, pokyny spoločnosti [REDAKOVANÉ], pre advokátsku kanceláriu, počítače, notebooky, mobilné telefóny obsahujúce komunikáciu so spoločnosťou [REDAKOVANÉ], ako aj s osobou [REDAKOVANÉ], hotovostné prostriedky pozostávajúce najmä z bankoviek v nominálnej hodnote 100 eur porozdeľované v obálkach či iných obaloch a ktoré nemali súvis s predmetom výkonu advokácie, ako aj iné listinné či iné dôkazy, či hmotné nosiče počítačových dát majúce súvis s osobami [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], interné dokumenty, ktoré neboli verejnosti prístupné vydané Európskou komisiou alebo štátnymi orgánmi Slovenskej republiky, a to v listinnej alebo elektronickej podobe, účtovné doklady spoločnosti advokátskej kancelárie, najmä pokladničná kniha a účtovný denník vedené od 1. januára 2022, vkladové a výberové lístky na bankové účty v hotovosti majúce súvis s advokátskou kanceláriou, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] alebo spoločnosťou [REDAKOVANÉ]].

44. Pretože z výpisu katastra nehnuteľností a lustráciou v systéme REGOB bolo zistené, že na uvedenej adrese ([REDAKOVANÉ]) mali v danom čase evidovaný trvalý pobyt [REDAKOVANÉ] (zároveň vlastník nehnuteľnosti) a [REDAKOVANÉ], a teda že môže byť výkonom prehliadky zasiahnuté do ich domovej slobody, keďže predmetná nehnuteľnosť je rodinným domom definovaným ako obydlie, podal vyšetrovateľ 18. júla 2022 podnet prokurátorovi špeciálnej prokuratúry, aby podal sudcovi pre prípravné konanie návrh na vydanie príkazu na vykonanie domovej prehliadky podľa § 100 ods. 1 Trestného poriadku. Sudkyňa predložený návrh preskúmala a 21. júla 2022 listom sp. zn. 4Ntt-62/2022-950-V-ŠTS-PK orgánom činným v trestnom konaní oznámila, že návrhu nevyhovela lebo z priloženého návrhu, ako aj spisového materiálu jednoznačne vyplynulo, že nehnuteľnosť vo vymedzenej časti priestorov, v ktorých má byť uskutočnená domová prehliadka, neslúži na bývanie ani rekreáciu vlastníka ani žiadnej inej súkromnej osoby, ale v tejto nehnuteľnosti či časti sa nachádzajú administratívne priestory [REDAKOVANÉ] ([REDAKOVANÉ]). Z tohto dôvodu súd neuznal svoju príslušnosť na konanie a rozhodovanie o predmetnom návrhu prokurátora.

45. Táto skutočnosť viedla k tomu, že vyšetrovateľ vydal príkaz na prehliadku iných priestorov a pozemkov, pretože bolo dostatočne odôvodnené podozrenie, že sa orgánom činným v trestnom konaní podarilo zadokumentovať trestnú činnosť tak, ako bolo uvedené vo výrokovvej časti uznesenia o začatí trestného stíhania z 10. marca 2022, pritom existovalo dôvodné podozrenie,

že právnická osoba [REDAKOVANÉ], a jeden zo spoločníkov tejto spoločnosti [REDAKOVANÉ] prostredníctvom [REDAKOVANÉ] korupčnou trestnou činnosťou získavali interné dokumenty Európskej komisie, Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, Inšpekcie životného prostredia, ako aj prostredníctvom úplatkov zabezpečovali rozhodnutia v správnych konaniach v prospech ich klienta, spoločnosti [REDAKOVANÉ]. Bolo preto nevyhnutné, aby došlo k vyhľadaniu dokladov, ako aj iných dôkazov uvedených vo výrokovej časti príkazu, a to tak, aby došlo k plnému objasneniu predmetného skutku a aby bolo možné posúdiť mieru účasti jednotlivých osôb na jeho spáchaní. Vzhľadom na uvedené bol teda dostatočne odôvodnený predpoklad, že uvedené priestory sú administratívnymi priestormi advokátskej kancelárie.

46. Vyšetrovateľ v závere odôvodnenia príkazu uviedol, že nepovažoval zadokumentované konanie v tejto trestnej veci za výkon advokácie v zmysle § 1 ods. 1 a 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, a teda na žiadané informácie, listiny, údaje a dôkazy majúce súvis s konaním, ktoré je predmetom vyšetrovania, ako aj na všetky listiny, informácie či podania z nich odvodené nemožno uplatňovať povinnosť mlčanlivosti a od orgánov činných v trestnom konaní požadovať, aby sa s už uvedenými listinami a dôkazmi neoboznamovali. Zároveň doplnil, že povinné osoby môžu zamedziť zbytočnému zasahovaniu do predmetu advokátskeho tajomstva tým, že orgánom činným v trestnom konaní poskytnú plnú súčinnosť a vydajú všetky veci v takom rozsahu, o ktorom nie je dôvodná pochybnosť, a teda bude možné upustiť od samotného výkonu prehliadky iných priestorov, resp. prebehne len v nevyhnutnom rozsahu.

47. V súlade s citovanou právnou úpravou bol po začatí trestného stíhania príkaz vydaný (policajtom – vyšetrovateľom národnej kriminálnej agentúry) a odsúhlasený (prokurátorom špeciálnej prokuratúry) k tomu zákonom povolanými orgánmi verejnej moci, v zákonom požadovanej forme (písomne) s odôvodnením existencie podozrenia, že sa v uvedených (presne označených) priestoroch mali nachádzať veci dôležité pre trestné konanie.

48. Sťažovatelia nijako nespochybnili splnenie ďalšej zákonnej podmienky, ktorou je doručenie príkazu zodpovedajúcej osobe pred vykonaním prehliadky.

49. Na základe vydaného príkazu došlo k realizácii prehliadky dotknutých priestorov a zaisteniu vecí, a to za prítomnosti (ako to vyplýva zo zápisnice o vykonaní prehliadky) nezúčastnenej osoby a zástupcov Slovenskej advokátskej komory za účasti sťažovateľov, advokátskej koncipientky advokátskej kancelárie a obhajcu (a sčasti jeho substitúta) obvinenej advokátskej kancelárie.

50. Z hľadiska legality zásahu treba konštatovať, že vyšetrovateľ národnej kriminálnej agentúry a prokurátor špeciálnej prokuratúry postupovali a rozhodovali na základe platnej a účinnej právnej normy, ktorá vydanie príkazu umožňovala, právny základ pre vydanie príkazu teda existoval.

51. K námietke sťažovateľov, že prehliadku priestorov advokátskej kancelárie bolo možné realizovať iba na základe príkazu na domovú prehliadku vydaného sudcom pre prípravné konanie podľa § 100 ods. 1 Trestného poriadku, keďže v danom prípade advokátska kancelária sídli v rodinnom dome určenom na bývanie, ktorý je z toho titulu potrebné považovať za obydlie, ústavný súd uvádza, že zodpovedanie nastolenej otázky si z hľadiska požadovanej ochrany

základných práv vyžaduje zohľadnenie viacerých rozhodných najmä skutkových okolností tejto veci a ich komplexné ústavno-relevantné posúdenie.

52. Sťažovatelia svoje tvrdenie o nutnosti existencie príkazu na domovú prehliadku v ich prípade opreli predovšetkým o tú skutkovú okolnosť, že sídlo advokátskej kancelárie je podľa údajov katastra nehnuteľností v objekte definovanom ako rodinný dom, teda v objekte určenom na bývanie, t. j. v obydlí. Správnosť svojho názoru podporili poukazom na skoršie rozhodnutia ústavného súdu (predovšetkým II. ÚS 386/2014 a I. ÚS 147/2021), z ktorých má jednoznačne vyplývať, že ak advokátska kancelária sídli v priestoroch, ktoré sú v zmysle právnej úpravy určené na bývanie, je nevyhnuté, aby v rámci trestného konania boli tieto priestory „prehľadávané“ na základe príkazu na domovú prehliadku.

53. V prvom rade ústavný súd uvádza, že skutkové okolnosti jeho predošlých rozhodnutí, na ktoré sťažovatelia v tejto súvislosti odkazujú, nie sú celkom porovnateľné so skutkovými okolnosťami v ich aktuálnej veci. Predovšetkým na rozdiel od predchádzajúcich prípadov je evidentné, že sťažovatelia si sídlo advokátskej kancelárie nezriadili na adrese, na ktorej by mal aspoň niektorý z nich alebo hociktorý z jej konateľov adresu trvalého pobytu a nijako nebolo sťažovateľmi dostatočne relevantne preukázané, že by v sídlo advokátskej kancelárie využívali ako obydlie. Nimi uvádzané ničím ďalším nepodporené tvrdenie o užívaní dotknutých priestorov (kuchyne, fitness, sauny, kúpeľne, záhrady, knižnice a pod.) podľa ústavného súdu nedosahuje kvality spôsobilej presvedčiť, že by tieto priestory boli nimi skutočne reálne využívané na takej úrovni, ktorá by umožňovala definovať dotknuté priestory ako ich obydlie v obvyklom chápaní. Je zrejmé, že sťažovatelia si nezriadili sídlo advokátskej kancelárie vo „svojom obydlí“ (ako to bolo v prípade vedenom ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 386/2014), ale sa snažia v ústavnej sťažnosti presvedčiť, že si obydlie zriadili v priestoroch advokátskej kancelárie. To samozrejme automaticky nediskvalifikuje sťažovateľmi uplatnenú argumentáciu, avšak v spojení so skutočnosťou, že v dotknutom objekte majú evidovaný trvalý pobyt úplne iné osoby (ktorých prípadné ústavné sťažnosti ústavný súd neeviduje), ako aj v spojení s okolnosťou vyplývajúcou priamo z vyjadrenia sťažovateľov viackrát uvedeného v ústavnej sťažnosti, že „v *Rodinnom dome* [redacted] [redacted] vykonávajú advokáciu viacerí advokáti samostatne (mimo advokátskej kancelárie [redacted])“ resp. že „v *prehľadávanom Rodinnom dome sa vykonáva advokácia viacerými advokátmi (advokátskou kanceláriou [redacted] a viacerými advokátmi vykonávajúcimi advokáciu samostatne ako externe spolupracujúci advokáti)*“, táto argumentácia stráca na presvedčivosti o možnosti vytvorenia si obydlia v sídle advokátskej kancelárie pri takomto počte osôb v danom priestore.

54. Pokiaľ sťažovatelia tieto skutkové okolnosti nepovažujú za relevantné a na vec nazerajú čisto z formálneho definovania objektu v katastri nehnuteľností ako rodinného domu, je potrebné uviesť, že takýto prístup stráca ústavným súdom akcentovanú materiálnosť ochrany základných práv sťažovateľov. Inak povedané, sťažovateľmi prezentovaný názor trpí absenciou preukázania reálneho negatívneho dopadu na ich základné práva.

55. Odhliadnuc od uvedeného, úlohou ústavného súdu, ktorý nie je súdom skutkovým, bolo v predmetnej veci posúdiť ústavnú udržateľnosť napadnutých rozhodnutí a postupov orgánov činných v trestnom konaní v súvislosti s vykonanou prehliadkou priestorov advokátskej kancelárie, a to v korelácii s ochranou základných práv sťažovateľov. Z hľadiska posúdenia ústavnej konformity podľa názoru ústavného súdu nebolo až tak rozhodujúcim, ktorý z do úvahy

prichádzajúcich z inštitútov upravených Trestným poriadkom sa orgány činné v trestnom konaní rozhodli využiť pre realizáciu úkonov trestného konania za použitia § 99 ods. 1 Trestného poriadku, ale to, či nimi zvolený inštitút aplikovali v súlade s ústavno-procesnými princípmi a garanciami. Ak sa teda orgány činné v trestnom konaní rozhodli pre vykonanie prehliadky podľa § 101 Trestného poriadku, úlohou ústavného súdu bolo posúdiť udržateľnosť dôvodov takéhoto postupu. Vyšetrovateľ v napadnutom príkaze tieto dôvody jasne a zreteľne uviedol a podporil ich nielen o zistené skutkové okolnosti, ale aj o názor vo veci konajúcej sudkyne (pre prípravné konanie) ako nadriadeného orgánu, ktorej postup sťažovateľa ústavnou sťažnosťou nenapadli. Argumentáciu vyšetrovateľa pritom nemožno považovať vzhľadom na v trestnom konaní (aj operatívnu činnosť) zistený skutkový stav veci v aktuálnom čase za arbitrárnu alebo nedostatočnú. Inak povedané, z odôvodnenia samotného príkazu je čitateľné, prečo bola nariadená prehliadka iných priestorov a pozemkov, a nie domová prehliadka. Malo ísť o priestor bez reálneho predpokladu jeho využívania na bývanie.

56. Ústavný súd nemá v úmysle akýmkoľvek spôsobom protirečiť svojmu názoru vyjadrenému v rozhodnutí o už spomenutej predošlej veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 368/2014, avšak generalizovanie jeho záverov bez prihliadnutia na konkrétne okolnosti preskúmvanej veci nie je namieste. Sťažovateľmi preferovaný názor by bolo možné akceptovať pri absencii konkrétnych skutkových zistení týkajúcich sa spôsobu užívania prehl'adávaného objektu, ktoré ale v danej veci prítomné boli a boli aj súčasťou samotného rozhodnutia – príkazu. Uprednostnenie klasifikácie objektu ako predmetu prehliadky v trestnom konaní podľa evidencie v katastri nehnuteľností racionálne prichádza do úvahy napríklad v prípade časovej tiesne, keď potreba faktického výkonu prehliadky dotknutého priestoru vzišla v krátkom časovom slede po počiatočnom impulze na jej realizáciu a keď orgány činné v trestnom konaní nedisponujú obligátnymi informáciami umožňujúcimi zodpovedné rozhodnutie sa pre zvolenie adekvátneho prostriedku trestného práva procesného pre výkon primeraného úkonu. Je zrejmé, že v danej veci o takúto situáciu nešlo, o čom svedčí práve odôvodnenie sudkyne, ktorá návrhu na vydanie príkazu na domovú prehliadku nevyhovela, ktoré vyšetrovateľ do ním vydaného príkazu prevzal. Z neho je zrejmé, že nariadeniu a výkonu prehliadky predchádzala tak operatívno-pátracia činnosť, ako aj samotné vyšetrovanie, teda činnosť umožňujúca reálne vyhodnotenie aplikácie toho-ktorého procesného prostriedku. Táto okolnosť umožnila ústavnému súdu aprobovať postup vyšetrovateľa pri vydávaní napadnutého príkazu. Pre úplnosť ústavný súd ešte poznamenáva, že nie je oprávnený prehodnocovať skutkové zistenia a z nich vyvedené závery orgánov činných v trestnom konaní, ku ktorým dospeli na základe poznatkov z operatívno-pátracej činnosti a ďalších procesných úkonov v rámci vyšetrovania. Uvedeným popisom skutkových zistení ústavný súd iba ilustroval, že orgánmi činnými v trestnom konaní realizované rozhodnutia a postupy majú svoj faktický základ.

57. Pokiaľ sťažovateľa poukazujú na skutočnosť, že sám vyšetrovateľ a prokurátor špeciálnej prokuratúry považovali za potrebné vydať príkaz na domovú prehliadku sudcom pre prípravné konanie, čo má potvrdzovať nimi uvádzané závery, potom je potrebné upresniť, že podnet na podanie návrhu na vydanie príkazu na domovú prehliadku vyšetrovateľ podával z dôvodu možného ohrozenia práv fyzických osôb, ktoré mali na adrese sídla advokátskej kancelárie prihlásený trvalý pobyt. Išlo teda o osoby rozdielne od sťažovateľov a zamýšľanú ochranu ich základných práv.

58. K námietke sťažovateľov o nedostatku odôvodnenia príkazu vyšetrovateľa je potrebné uviesť, že na jeho rozhodnutie ako orgánu činného v trestnom konaní nemôžu byť kladené také prísne nároky ako napríklad na rozhodnutie všeobecného súdu, zvlášť ak ide o fázu prípravného konania, v ktorej sa len zisťujú skutočnosti rozhodujúce pre ďalší postup v trestnom konaní. Rovnako je však potrebné pripomenúť, že preskúmateľnosť dôvodnosti vydania príkazu podľa § 101 ods. 1 Trestného poriadku si samozrejme vyžaduje relevantnú a dostatočne špecifickú argumentáciu, ktorá poskytuje vysvetlenie, akými skutočnosťami boli naplnené zákonom ustanovené podmienky na tento zásah do súkromia a bez náležitého odôvodnenia opierajúceho sa o konkrétne skutočnosti je dané rozhodnutie nepreskúmateľné, a tým aj svojvoľné. Táto požiadavka korešponduje s obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorý zaručuje účastníkovi (strane) konania, ako aj inému zainteresovanému subjektu právo na rozhodnutie, ktorého dôvody sú zjavné a zreteľné, pretože práve odôvodnenie rozhodnutia je zárukou toho, že výkon spravodlivosti nebude arbitrárny (I. ÚS 117/07). Je postačujúce, ak odôvodnenie dá odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam, a že dostatočne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzalo do všetkých detailov veci (I. ÚS 241/07).

59. Ústavný súd zastáva názor, že odôvodnenie napadnutého príkazu vyšetrovateľa absolútne zodpovedá zmyslu a podstate takéhoto rozhodnutia. Ide o nariadenie vyšetrovacieho úkonu smerujúceho najmä k objasneniu a prevereniu skutočností dôvodne nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin a prípadne kým. Zvažovanie a hodnotenie dôvodov na nariadenie prehliadky môže byť zo svojej podstaty vedené iba v rovine určitej pravdepodobnosti (nie istoty), pretože v prípravnom konaní zhromaždené dôkazy a iné informácie nie sú dostatočne úplné. Dôvodom na zrušenie napadnutého príkazu z dôvodu jeho nedostatočnej odôvodnenosti by mohli byť len úplná absencia jeho odôvodnenia či iný závažný exces majúci ústavnoprávnu dimenziu (pozri napr. uznesenie Ústavného súdu Českej republiky č. k. III. ÚS 1675/12 z 5. februára 2013). V tomto prípade o takúto situáciu rozhodne nejde. Z napadnutého príkazu je zrejmá a zodpovedajúco osvedčená, konkrétnymi dovedy zabezpečenými dôkaznými prostriedkami a dôkazmi z nich vyplývajúcimi tak opodstatnenosť vedenia trestného konania, ako aj dôvodnosť potreby vykonania prehliadky v priestoroch sídla advokátskej kancelárie, t. j. čo sa jej výkonom malo dosiahnuť, pritom sledovaný cieľ nijako nespochybňuje nutnosť vykonania tohto úkonu pre naplnenie zmyslu trestného konania. Z hľadiska zabezpečenia potrebnej ochrany základných práv je teda dostatočné, pretože objasnilo súvislosti opodstatňujúce realizáciu predmetného zásahu do práv sťažovateľov. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd nepovažuje skúmaný príkaz na prehliadku iných priestorov a pozemkov za formulovaný príliš široko, ktorý by ponechával orgánom činným v trestnom konaní neobmedzenú voľnosť pri určovaní, ktoré dokumenty sú „predmetom záujmu“ pre trestné konanie, alebo za formulovaný príliš všeobecne. Z jeho obsahu jasne vyplýva definovaný predmet zamerania.

60. Vzhľadom na všetky uvedené závery ústavný súd konštatuje, že príkaz vyšetrovateľa z 23. júla 2022, ktorým nariadil vykonanie prehliadky iných priestorov a pozemkov, bol legálny, pretože spĺňal podmienky vyplývajúce z príslušných ustanovení Trestného poriadku.

61. Keďže ústava explicitne neuvádza dôvody zakladajúce legitimitu (ako druhé hľadisko hodnotenia) zásahov do práva na súkromie, ústavný súd posudzoval toto kritérium s prihliadnutím na obsah čl. 8 ods. 2 dohovoru. Vychádzajúc z obsahu príkazu vyšetrovateľa, možno legitímnosť

predmetného zásahu oprieť o dôvod spočívajúci v „záujme predchádzania zločinnosti“ a kvalifikovať zásah ako legitímny.

62. Posledné kritérium, ktorým je proporcionalita, aplikované pri posudzovaní zásahov do súkromia vyžaduje adekvátne vyváženie dvoch navzájom si konkurujúcich záujmov, v konkrétnom prípade sťažovateľa, na jednej strane jeho práva na „súkromie“ a na druhej strane verejného záujmu na odhalení trestnej činnosti.

63. Záujem štátu na ochrane pred zločinnosťou zakladajúci legitímnosť zásahov do práva na súkromie pri realizácii niektorých inštitútov podľa 4. hlavy 1. časti Trestného poriadku musí byť uvedený do rovnováhy so závažnosťou zásahu do tohto práva. Znamená to zvoliť pri realizácii zásahu čo najmiernejší prostriedok, ktorý je súčasne spôsobilý zabezpečiť dosiahnutie sledovaného cieľa. S prihliadnutím na predmet vyšetrovanej trestnej činnosti sa zabezpečenie dôkazov v podobe zaistenia vecí preukazujúcich spáchanie trestnej činnosti a odhaľujúcich jej prípadného páchatela, ako aj vecí určených na páchanie trestnej činnosti prostredníctvom prehliadky iných priestorov javilo ako adekvátny prostriedok na dosiahnutie sledovaného cieľa. Uvedené okolnosti podľa názoru ústavného súdu svedčia v prospech záveru o primeranosti vykonaného zásahu, pretože prehliadkou zamýšľaný zámer zjavne nebolo možné dosiahnuť iným, menej invazívnym spôsobom, keďže prehliadke predchádzajúca výzva na vydanie označených vecí nebola úspešnou, a tak sa prehliadka dotknutých priestorov javila ako jediný účinný spôsob.

64. Pre úplnosť ústavný súd považuje za potrebné doplniť, že skutočnosť, že sa prehliadkou nepodarí zaistiť veci dôležité pre trestné konanie, sama osebe ešte neznamená neústavnosť vykonaného zásahu. Skutkové zistenia, ako už bolo uvedené, sa totiž v počiatočných fázach trestného konania vždy pohybujú iba v rovine pravdepodobnosti. V tejto situácii však treba hodnotiť, či sa prehliadka mohla javiť dôvodnou s ohľadom na informácie, ktoré orgány činné v trestnom konaní mali a mohli mať k dispozícii v čase jej nariadenia (I. ÚS 98/2017). Ako už bolo uvedené, túto podmienku ústavnej konformity príkazu vyšetrovateľa na prehliadku iných priestorov ústavný súd považoval za splnenú.

65. Na základe komplexného posúdenia všetkých relevantných kritérií v okolnostiach prípadu sťažovateľov ústavný súd dospel k záveru, že zásah do ich práv bol legálny, legitímny a primeraný sledovanému cieľu, a teda ústavne akceptovateľný a konformný s limitmi vyplývajúcimi z nimi označených článkov ústavy, listiny, dohovoru a dodatkového protokolu.

66. S prihliadnutím na uvedené závery nebolo možné za neústavný, a teda neprípustne zasahujúci do základných práv sťažovateľov považovať ani súhlas prokurátora špeciálnej prokuratúry z 9. augusta 2022 s príkazom vyšetrovateľa na vykonanie prehliadky iných priestorov a pozemkov.

67. Obdobne ako v prípade príkazu vyšetrovateľa ústavný súd pristúpil k preskúmaniu príkazu špeciálnej prokuratúry na uchovanie, vydanie a odňatie počítačových údajov č. k. V GO-V-544/2022/1000-2 z 20. júla 2022, ktorému sťažovatelia takisto vytýkali jeho ústavnú nekonformitu.

68. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že prokurátor špeciálnej prokuratúry vydal príkaz na uchovanie uložených počítačových údajov vrátane prevádzkových údajov a podľa § 91 ods. 1 písm. b) a e) Trestného poriadku nariadil osobám: 1. [REDAKOVANÉ]; 2. [REDAKOVANÉ]; [REDAKOVANÉ], a 3. [REDAKOVANÉ], aby na účely dokazovania umožnili vyhotovenie a ponechanie si kópie počítačových údajov na účely

trestného konania, ako aj také údaje vydala na účely dokazovania. Išlo o údaje obsahujúce komunikáciu so spoločnosťou [REDACTED], s osobou [REDACTED], osobou [REDACTED], ako aj medzi nimi navzájom, maily s prílohami, naskenované interné dokumenty Európskej komisie, Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky alebo Inšpekcie životného prostredia, elektronické verzie listín, listu Európskej komisie z 12. novembra 2021 č. p.: INFR(2021)2168 C (2021)7466 final, tzv. infringement, na obsah infringementu nadväzujúce podania, poznámky, obsahujúce údaje odvodené z predmetnej listiny a ktoré slúžili ako podania, resp. podklad na ďalšie konania pred štátnymi orgánmi, a to v elektronickej podobe, spisové zložky spoločnosti [REDACTED], písomná komunikácia s touto spoločnosťou, najmä v súvislosti s tzv. infringementom, pokyny spoločnosti [REDACTED], pre [REDACTED] alebo [REDACTED], prípadne medzi nimi vzájomne, a to v elektronickej podobe.

69. Prokurátor špeciálnej prokuratúry príkaz odôvodnil tak skutkovými zisteniami, ktoré boli v danej trestnej veci zistené vykonaním operatívnych a následne procesných vyšetrovacích úkonov v rámci prípravného konania, a to pomerne podrobným uvedením obsahu získaných dôkazov.

70. Po opise zistených skutkových okolností predmetnej veci prokurátor špeciálnej prokuratúry vyhodnotil, že bolo dané dôvodné podozrenie, že osoby [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] sa podieľali alebo mali súvis so skutkom, ktorý je predmetom vyšetrovania a pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie. Zároveň bol dostatočne odôvodnený predpoklad, že mali vo svojej držbe dáta, najmä svedčiacie o ich vzájomnej komunikácii a ktoré mali alebo mohli mať súvis s vyšetrovaným skutkom, pritom zaistenie týchto dát malo prispieť k naplneniu § 119 Trestného poriadku.

71. Tak ako v prípade príkazu vyšetrovateľa, aj v tomto prípade ústavný súd považuje príkaz prokurátora špeciálnej prokuratúry za dostatočne odôvodnený splňujúci kritéria legality, legitimacy aj proporcionality. Bol vydaný na základe konkrétneho zákonného ustanovenia procesnoprávného predpisu, ktorým sa konanie riadilo (§ 91 Trestného poriadku), a v súlade s ním bol odôvodnený konkrétnymi skutkovými okolnosťami a adresovaný osobám, u ktorých bol dôvodný predpoklad, že disponovali (mali v držbe) v príkaze dostatočne presne špecifikovanými počítačovými a prevádzkovými údajmi dôležitými pre trestné konanie. A práve dôvodne vedené trestné konanie ako konanie odhaľujúce (vyšetrujúce) trestnú činnosť a zamedzujúce zločinnosti zakladalo legitimitu vydania a následného realizovania príkazu špeciálnej prokuratúry. Proporcionality príkazu vyplývala zo samotnej podstaty tohto zaisťovacieho úkonu, keď bol v danom prípade zrejмый predpoklad, že iným spôsobom nebolo možné získať pre trestné konanie relevantné údaje, ktoré sa nachádzali iba na zariadeniach, ku ktorým nemali orgány činné v trestnom konaní iný prístup, resp. ktoré by vedeli získať použitím iného prostriedku trestného práva procesného.

72. Podľa názoru ústavného súdu príkaz špeciálnej prokuratúry z 20. júla 2022 na uchovanie, vydanie a odňatie počítačových údajov jednoznačne obstojí v teste jeho ústavnej konformity.

73. Sťažovatelia porušenie svojich práv nachádzajú aj v samotnom výkone prehliadky iných priestorov a pozemkov a v realizácii príkazu na uchovanie, vydanie a odňatie počítačových údajov. Ich priebeh dokumentuje zápisnica o vykonaní prehliadky iných priestorov a pozemkov vyhotovená pri tomto úkone, ktorú signovali okrem iných osôb aj sťažovatelia. Ústavný súd preto nemal pochybnosť o tom, že táto zápisnica zachytáva reálny priebeh označených procesných úkonov.

74. Z obsahu uvedenej zápisnice vyplýva, že výkonu prehliadky a následnému zaisteniu vecí predchádzala výzva vyšetrovateľa podľa § 104 Trestného poriadku (realizovaná okrem iných aj v prítomnosti sťažovateľa v 2. rade a obhajcu obvinenej advokátskej kancelárie), avšak touto výzvou sa nedosiahlo dobrovoľné vydanie hľadaných vecí. Pre úplnosť je v súvislosti so zachovaním zákonnosti postupu potrebné uviesť, že pred realizáciou oboch príkazov boli tieto doručené oprávneným osobám.

75. Zo zápisnice ďalej vyplýva, že obhajca advokátskej kancelárie podal žiadosť podľa § 210 Trestného poriadku o preskúmanie postupu vyšetrovateľa dozorovým prokurátorom. Namietal (rovnako ako to v závere prehliadky učinil aj sťažovateľ v 1. rade) neurčitost' a extrémnu všeobecnosť oboch príkazov, ich nezákonnosť a reálnu nevykonateľnosť, pretože v ich intenciách by bolo možné v zásade zadržat' a odňať aj tie veci, ktoré s vyšetrovanou vecou nesúvisia. Zdôraznil, že v prehľadávaných priestoroch sídli nielen advokátska kancelária, ale aj iní viacerí advokáti, ktorí vykonávajú advokáciu samostatne, preto z uvedených dôvodov navrhol, aby boli jednotlivo a individuálne špecifikované všetky veci a predmety, ktoré sa majú zabezpečiť či vydať.

76. Vyšetrovateľ tejto námietke nevyhovel, ale avizoval, že ju odstúpi prokurátorovi na ďalšie vybavenie a poznamenal, že proti príkazu nie je opravný prostriedok prípustný, preto bude realizovaný.

77. Obhajca advokátskej kancelárie žiadal preskúmanie postupu vyšetrovateľa aj vo vzťahu k zaisteným veciam (poznámkovým blokom), ktoré podľa jeho vyjadrenia obsahovali „advokátske tajomstvo“ a ktoré nesúviseli s vecou. Vyšetrovateľ ako dôvod zaistenia týchto vecí uviedol, že ide o rukou písané poznámky, ktoré sú ťažšie čitateľné, môže ísť o poznámky významné z dôvodu skúmania písma a na jednom z poznámkových blokov sa nachádza strana s nadpisom „marius“.

78. V súvislosti s argumentáciou sťažovateľov ústavný súd považuje za prospešné podrobnejšie uviesť tú časť zápisnice o vykonaní prehliadky iných priestorov, ktorá zachytáva jej priebeh pri zaisťovaní počítačových údajov. Súdny znalec 16. augusta 2022 (prvý deň prehliadky) o 19.00 h konštatoval, že vyčerpал všetky jemu známe možnosti ako zaistiť a odfiltrovať počítačové údaje majúce súvis s trestnou vecou. Zároveň uviedol, že je možné pokračovať v znaleckom dokazovaní nasledujúci deň (17. augusta 2022) za prítomnosti odborného konzultanta. V nadväznosti za túto informáciu vyšetrovateľ zhodnotil, že nebol dosiahnutý účel prehliadky v súvislosti so zaistením počítačových dát a vzhľadom na nové možnosti dokazovania po pribratí odborného konzultanta prerušil prehliadku do nasledujúceho dňa.

79. Z obsahu zápisnice ďalej vyplýva, že po tom, ako bolo 17. augusta 2022 pokračované v prehliadke, súdny znalec našiel adresár označený ako „pohľadávky“ s pomenovaním viacerých užívateľov vo virtuálnom úložisku. Žiadne údaje však neboli prehliadané.

80. Zástupca Slovenskej advokátskej komory prítomný pri prehliadke, ako aj obaja sťažovatelia sa po tomto zhodne vyjadrili, že vzhľadom na povahu prehľadávaných priestorov a v nich sa nachádzajúcich listín, na ktoré sa vzťahuje povinnosť mlčanlivosti, sa orgán činný v trestnom konaní musí zdržať akýchkoľvek ďalších úkonov smerujúcich k zaisteniu dát, listín a vecí, ktoré môžu súvisieť s výkonom advokácie a od takýchto ďalších úkonov upustiť. Sťažovateľ v 1. rade doplnil, že ako advokát a konateľ umožnil ich sprístupnenie, ale nedal súhlas na nakladanie s inkriminovanými údajmi alebo ich extrakciou a ako štatutár advokátskej kancelárie podal

výslovnú žiadosť, aby bolo bezodkladne zastavené ďalšie nakladanie s predmetnými adresármi a aby sa prizvaní znalci nijakým spôsobom ďalej neoboznamovali s údajmi.

81. Súdny znalec reagoval, že do daného okamihu neboli sprístupnené, vizualizované alebo prehliadané žiadne údaje s výnimkou hlavného adresára virtuálneho úložiska s pomenovaním „pohl'adávký“, ktoré lokálny IT technik označil ako úložisko údajov.

82. Sťažovateľ v 1. rade znovu zopakoval, že nedáva súhlas na žiadne ďalšie nakladanie s údajmi klientov či ich odnímanie, a to „z dôvodu advokátskeho tajomstva“, a dôrazne žiadal, že ak i napriek nesúhlasu advokátskej kancelárie sa budú ďalej prehliadať adresáre a dokumenty v nich obsiahnuté, tak aby to bolo výlučne len na základe kľúčových slov súvisiacich so skutkom a iba cez tzv. strojové vyhľadávanie, aby sa fyzicky a ľudsky ďalej nevstupovalo do predmetných adresárov a dokumentov a len aby z takto otvorenej úrovne zadali strojové vyhľadávanie na základe kľúčových slov.

83. Vo vyhľadávaní sa následne pokračovalo prostredníctvom kombinácie kľúčových slov, ktoré boli dohodnuté po konzultácii so zástupcom Slovenskej advokátskej komory a advokátskou kanceláriou ešte predošlý deň, a to 16. augusta 2022.

84. Zo zápisnice o výkone prehliadky ďalej vyplýva, že do 11.30 h neboli zaistovacie úkony úspešné, a pretože bolo sporné, či vyhľadávanie prebieha v správnych priečinkoch, vyšetrovateľ požiadal súdneho znalca o vyhotovenie stromovej štruktúry dát pre upresnenie miesta hľadania a aby sa vyjadril, či disk obsahuje akékoľvek textové súbory. Súdny znalec identifikoval, že takéto súbory sa v celej dátovej štruktúre nenachádzali. Absenciu dát tohto typu vysvetlil tým, že disk je rozdelený na niekoľko súborových častí a prehliadnutá bola iba jedna z nich bez zhody dát. Na otázku vyšetrovateľa znalec odpovedal, že nahliadnuť a znalecky preskúmať aj iné časti disku nie je na mieste možné, pretože technik, s ktorým deň predtým komunikoval, nevedel vzdialene sprístupniť úložisko dát a heslá do lokálnych počítačov, ktoré mu poskytol, nefungovali.

85. Sťažovateľ v 1. rade reagoval, že advokátska kancelária poskytla plnú súčinnosť a ani s poskytnutými heslami sa znalec nevedel dostať k údajom. Za pomoci konzultanta sa dostal do časti adresárov a prehľadával ich fyzicky (vytvoril štruktúru strojovú). Konzultant konštatoval existenciu časti dokumentov a súborov na inej časti, ktoré tu nie sú spôsobilí ďalej vyhľadávať a otvárať. Keďže sťažovatelia nevedeli viac pomôcť, vyčerpali sa všetky možnosti poskytnutia súčinnosti, preto žiadali zastaviť ďalšie prehľadávanie disku a extrakciu údajov z dôvodu existencie zákonnej prekážky – ochrany advokátskeho tajomstva. Zástupca Slovenskej advokátskej komory doplnil, že zadanie kľúčových slov, tak ako bolo dohodnuté s orgánom činným v trestnom konaní, prebehlo za plnej súčinnosti zástupcov advokátskej kancelárie. Bol toho názoru, že tento úkon bol vykonaný, a nevidel dôvod pokračovať. Ak by došlo k zaisteniu akýchkoľvek nosičov dát, považoval by to za protiprávne konanie.

86. Vyšetrovateľ po týchto vyjadreniach skonštatoval, že znalecké skúmanie dát na mieste nebolo možné. Vzhľadom na túto situáciu oslovil súdneho znalca, aby uviedol najšetrnejší spôsob zaistenia dát tak, aby zostali aj advokátskej kancelárii pre potreby pokračovania v jej činnosti. Súdny znalec oznámil, že server má dva disky, ktorých obsah je identický. Pre správne fungovanie servera postačoval jeden z nich. S prihliadnutím na uvedené vyšetrovateľ rozhodol o zaistení disku HDD

č. 24252TX2 a krátkou cestou ho odovzdal súdному znalcovi na ďalšie skúmanie v zmysle uznesenia o pribratí znalca.

87. Sťažovateľ v 1. rade zásadným spôsobom a kategoricky za advokátsku kanceláriu protestoval proti zaisteniu disku a jeho odneseniu z priestorov advokátskej kancelárie. Navrhol ponechanie zapečateného disku v miestnosti a zaistenie údajov v iný deň. Zástupca Slovenskej advokátskej kancelárie žiadal o riadne zapečatenie zaist'ovaného pevného disku a aby ním bolo manipulované iba za prítomnosti zástupcu Slovenskej advokátskej kancelárie.

88. Súdny znalec k prednesenému návrhu uviedol, že znalecké skúmanie na mieste je technicky realizovateľné a môže trvať 1 deň až týždeň. Po tomto vyjadrení bol dotknutý disk rozhodnutím vyšetrovateľa zaistený a odovzdaný na znalecké skúmanie.

89. Z opísaného priebehu prehliadky, ako vyplýva zo súvisiacej zápisnice, je evidentné, že v rámci jej výkonu v súvislosti so zaist'ovaním počítačových údajov neboli sprístupnené, vizualizované alebo prehliadané žiadne údaje s výnimkou hlavného adresára virtuálneho úložiska s pomenovaním „pohľadávky“, ktoré bolo príslušným technikom označené ako úložisko údajov. Je zrejmé, že súdному znalcovi sa údaje na dotknutom úložisku pre rôzne v zápisnici uvedené prekážky nepodarilo zistiť ani na mieste zaistiť ich skopírovaním. Zároveň z uvedenej zápisnice vyplýva, že iné údaje, ako boli po dohode so zástupcom Slovenskej advokátskej komory definované prostredníctvom kombinácie kľúčových slov, hľadané ani vizualizované neboli. Za týchto okolností nemožno uznať argumentáciu sťažovateľov o nahliadaní do iných s trestnou vecou nesúvisiacich súkromných záznamov.

90. O prípadnom nahliadaní do spisov v listinnej podobe, ktoré nemali súvis s prebiehajúcim trestným konaním, zápisnica o prehliadke iných priestorov a pozemkov mlčí. S prihliadnutím na úplnosť dokumentovania iných výhrad pri prehliadke prítomných osôb (napr. sťažovateľov, obhajcu, zástupcu Slovenskej advokátskej komory) v danej zápisnici ústavný súd nadobudol presvedčenie, že sťažovatelia voči takémuto postupu, ak k nemu dochádzalo, nijako nenamietali, a teda pravdepodobne nevyužili priestor domáhať sa ochrany ich práv priamo pri výkone prehliadky pred orgánom činným v trestnom konaní.

91. Uvedené okolnosti však nič nemenia na závere, že pokiaľ aj došlo k sťažovateľmi tvrdenému nahliadaní do spisov, je náležité takýto postup z ústavnoprávneho hľadiska akceptovať, ak tak bolo učené na účel identifikácie, či skutočne nejde o vec, ktorá má súvis s trestnou činnosťou, pre ktorú je trestné konanie vedené. Práve overenie takejto skutočnosti nie je reálne možné zabezpečiť iným spôsobom.

92. K sťažovateľmi namietanému postupu súdneho znalca, že tento od vyšetrovateľa prevzal zaistený nezapečatený pevný disk servera, ústavný súd uvádza, že súdny znalec tak urobil na základe rozhodnutia príslušného orgánu činného v trestnom konaní. Pritom požiadavka na zapečatenie pevného disku sa nejavila ako nevyhnutná, pretože vyšetrovateľ tento disk krátkou cestou odovzdal príslušnému, riadnym rozhodnutím do trestného konania pribrávanému súdному znalcovi, ktorý má týmto predmetom súdnoznalecky nakladať. Rozhodne v danom momente nešlo o situáciu, keď by bolo potrebné dáta obsiahnuté na zaistenej veci chrániť (zapečatením) pred inou nepovolanou osobou alebo inou neoprávnenou manipuláciou. V tomto svetle sa námietky sťažovateľov javia ako neopodstatnené.

93. Pokiaľ sťažovatelia nachádzali porušenie ich práv v následnom postupe súdneho znalca (v súvislosti s vykonávaním znaleckého skúmania po ukončení skúmania na mieste), ktorý by sa mohol oboznamovať s údajmi uloženými na zaistenej kópii disku nesúvisiacimi so stíhanou trestnou činnosťou, táto námietka nebola spôsobilá byť predmetom preskúmavania ústavným súdom, keďže ide o vopred prezumované konanie nesúladne s rozhodnutím o pribratí znalca do konania. Takúto námietku je potrebné považovať prinajmenšom za predčasnú. Podľa názoru ústavného súdu sa nemožno domáhať ochrany základných práv na základe domnienky, že sa neprípustný zásah do týchto práv ešte len v budúcnosti uskutoční.

94. Ústavný súd na základe dosiaľ uvedených zistených okolností danej veci uzatvára, že postup vyšetrovateľa národnej kriminálnej agentúry a súdneho znalca pri výkone prehliadky priestorov, v ktorých sídli advokátska kancelária, nesignalizoval žiaden ústavnoprávne významný neprípustný zásah do označených základných práv sťažovateľov. Zistené skutočnosti svedčia o tom, že dotknutá prehliadka bola vykonaná v súlade s príkazom vydaným na jej realizáciu a rovnako k zaisteniu vecí (údajov) došlo na základe predchádzajúceho príkazu prokurátora špeciálnej prokuratúry a v jeho medziach. Pokiaľ došlo k zaisteniu celého počítačového pevného disku, zo zápisnice o výkone prehliadky je čitateľné, prečo k tomu bolo potrebné pristúpiť a tento dôvod je z hľadiska ústavnej konformity dostatočný a aprobateľný. Sťažovatelia síce pri úkone tvrdili, že poskytnú orgánom činným v trestnom konaní dostatočnú súčinnosť k tomu, aby bolo možné zaistiť pre trestné konanie potrebné počítačové údaje na mieste (v priestoroch advokátskej kancelárie), avšak z priebehu tohto úkonu sa toto ich tvrdenie nejaví ako pravdivé. Z ich strany (resp. ich technikom IT) síce boli poskytnuté príslušné prístupové heslá, tie však zjavne neboli funkčné. Ak sa sťažovatelia rozhodli poskytnúť orgánom činným v trestnom konaní súčinnosť vo forme oznámenia prístupových údajov k požadovaným dátam a tieto neboli pre tento účel použiteľné, potom rozhodnutie vyšetrovateľa predstavovalo logický krok smerujúci k zabezpečeniu dôkazov pre prebiehajúce trestné konanie. Ústavný súd k už uvedeným skutočnostiam nemôže ponechať bez povšimnutia ani neskôr súdnym znalcom zistenú skutočnosť overenú zo spisového materiálu, že tvrdenie osôb vystupujúcich na strane sťažovateľov (IT technika) urobené pri prehliadke, že vzdialený prístup k údajom servera nebol zriadený, sa nejaví byť pravdivé, pretože pri následnom súdnoznaleckom skúmaní bolo zistené, že práve v čase realizácie prehliadky bol zaznamenaný vzdialený prístup na účel zmeny „root“ hesla (uvedená informácia vyplýva z ústavným súdom zadováženého znaleckého posudku č. 48/2022 na s. 37 ako súčasť vyšetrovacieho spisu). K vyjadreniu súdneho znalca, že sa dotknuté údaje dajú zaistiť na mieste s predpokladaným časom trvania takého úkonu deň až týždeň, je potrebné uviesť, že išlo zjavne o neistú informáciu založenú na predpokladoch súdneho znalca, ktorej ale predchádzalo konštatovanie o nemožnosti zaistenia týchto údajov na mieste. Ďalší postup bol preto výlučne na zväžení vyšetrovateľa ako zodpovednej osoby za vykonávaný procesný úkon a jeho konečné rozhodnutie je potrebné vnímať ako výraz jeho autonómneho rozhodovania učinené v kontexte individuálnych okolností predmetného procesného úkonu po márnom pokuse o zabezpečenie potrebných údajov. Rozhodnutie o zaistení pevného disku má tak dostatočnú oporu v skutkových okolnostiach zaznamenaných v zápisnici o tomto procesnom úkone a spôsob a postup jeho zaistenia nemožno hodnotiť ako ústavne neudržateľný.

95. Navyše, z hľadiska ústavnoprávne relevantnej argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti je sťažovateľom nutné vytknúť, že nijako hodnoverne nepreukázali, že by zaistený pevný disk obsahoval údaje, o ktorých tvrdia, že sa tam mali nachádzať (súkromná zdravotná dokumentácia,

údaje týkajúce sa vecí iných klientov a pod.), a to uvedením aspoň minimálnych indícií preukazujúcich toto ich tvrdenie. Práve opačný záver totiž vyplýva z už spomenutého súdnoznaleckého posudku, v ktorom súdny znalec konštatoval, že zaistený pevný disk zo zariadenia, ktoré bolo prítomnými osobami a ich IT správcom označený ako serverový... nebol dlhodobo v užívaní na účel, prezentovaný spomenutými osobami a ich zamestnancami.

96. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva sťažovateľov podnikat' ústavný súd považuje za potrebné osobitne uviesť, že ich advokátska činnosť nebola zaistením dotknutého pevného disku nijako obmedzená, keďže v podstate došlo k zaisteniu kópie údajov, teda identickými dátami naďalej disponovali v plnom rozsahu. Sťažovatelia tak mohli vo výkone svojej činnosti pokračovať bez limitov vyplývajúcich zo zaist'ovacieho úkonu.

97. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. III. ÚS 144/2016, II. ÚS 59/2019).

98. V zmysle všetkých dosiaľ uvedených skutočností ústavný súd dospel názoru, že nemožno prisvedčiť námietkam sťažovateľov o porušení ich základných práv na nedotknuteľnosť súkromia a jeho ochranu pred neoprávneným zasahovaním, na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním údajov o svojej osobe, na nedotknuteľnosť obydlia, na ochranu osobných údajov a listového tajomstva a iných písomností, na súdnu a inú právnu ochranu, príp. spravodlivé súdne konanie, na zákonného sudcu ani základného práva vlastníť majetok či podnikat' napadnutými postupmi a rozhodnutiami národnej kriminálnej agentúry, špeciálnej prokuratúry a napokon ani súdnym znalcom, preto ústavnú sťažnosť sťažovateľov v tejto časti odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu práv uznesením vyšetrovateľa o pribratí súdneho znalca do konania pod ČVS: PPZ-41/NKA-BA3-2022 z 12. augusta 2022

99. Napriek enormne rozsiahlej argumentácii sťažovateľov z ich ústavnej sťažnosti exaktne nevyplýva, v čom konkrétnom mal spočívať zásah do ich základných práv vydaním uznesenia vyšetrovateľa o pribratí súdneho znalca do trestného konania z 12. augusta 2022. Sťažovatelia mu nevytýkajú žiaden ústavnoprávne významný nedostatok. Avšak pre prípad, že by tak aj urobili, ústavný súd pripomína, že jedným zo základných pojmových znakov ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, resp. podľa § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde ako prostriedku ochrany ústavou (alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou) zaručených základných práv alebo slobôd je princíp subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých

orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. III. ÚS 149/04). Ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

100. Podľa § 142 ods. 3 Trestného poriadku o pribratí znalca sa rozhodne uznesením. Proti uzneseniu možno podať sťažnosť pre vecné dôvody alebo pre osobu znalca.

101. Podľa § 186 ods. 1 Trestného poriadku ak neustanovuje zákon niečo iné, môže sťažnosť podať osoba, ktorej sa uznesenie priamo týka...

102. Vychádzajúc zo skutočnosti, že sťažovatelia broja ústavnou sťažnosťou proti napadnutému rozhodnutiu vyšetrovateľa z 12. augusta 2022, keďže podľa ich názoru toto zasiahlo do ich práv, logicky možno prijať záver, že ho považujú za také, ktoré sa ich priamo týka, a teda také, proti ktorému a proti ktorého účinkom sa mohli brániť im dostupnými prostriedkami trestného práva, presnejšie sťažnosťou podľa Trestného poriadku. Ide tak o situáciu, keď platná právna úprava umožňovala sťažovateľom domôcť sa nápravy prípadného neprípustného zásahu do ich základných práv. O ich riadnom opravnom prostriedku však bola oprávnená konať a rozhodnúť príslušná prokuratúra, ktorej právomoc predchádza oprávneniam ústavného súdu.

103. Sťažovatelia teda napriek tomu, že formálne nemajú v predmetnej trestnej veci procesné postavenie obvinených, mali skutočný a reálny (materiálny) vplyv (zjavný, bezprostredný, odvíjajúci sa od ich aktivity) na priebeh trestného konania, pokiaľ ide o možnosť preskúmania nimi ústavnou sťažnosťou napadnutého uznesenia vyšetrovateľa o pribratí znalca do konania z 12. augusta 2022.

104. Uvedené okolnosti tak predstavujú nedostatok právomoci ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti sťažovateľov v tejto časti, čo bolo dôvodom na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

IV. K návrhu na rozhodnutie o dočasnom opatrení

105. Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení tým spôsobom, že zakáže národnej kriminálnej agentúre, špeciálnej prokuratúre a súdnemu znalcovi pokračovať v porušovaní nimi označených základných práv podľa ústavy a listiny a práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu a súdnemu znalcovi zakáže vykonávať akékoľvek úkony na základe uznesenia vyšetrovateľa národnej kriminálnej agentúry o pribratí súdneho znalca do konania z 12. augusta 2022.

106. Odmietnutím ústavnej sťažnosti sa stalo právne bezvýznamným zaoberať sa požiadavkou sťažovateľov rozhodnúť o dočasnom opatrení, keďže zo systematického výkladu právnej úpravy tohto inštitútu vyplýva (§ 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pozn.), že pozitívne rozhodnutie o takomto návrhu prichádza do úvahy vtedy, ak ústavný súd prijme ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie. Z uvedeného dôvodu ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené v bode 2 výroku tohto uznesenia.

107. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľov bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ich ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, o ktorých rozhodovanie je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 18. mája 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu